

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHold

Om samtaler, autoriteter og tolkning /
Rom 1,26f - kommentarer til Sandvei
og Lærenemnda / Fra bokfronten /
Fra bispedømmerådene og Kirke-
departementet

SØNDAGSTEKSTEN

18. søndag etter pinse - Sjur Isaksen

19. søndag etter pinse - Kjell A. Skartseterhagen

20. søndag etter pinse - Ernst-Modest Herdieckerhoff

All teologi er
kontekstuell teologi

Om samtaler, autoriteter og tolkning

Hva betyr det egentlig når vi snakker om "Skriftens autoritet"? Hvilke autoriteter har vi i kirken? Hvor gjør vi av alle de vanskelige spørsmålene?

Denne lederen er blitt til slik de fleste tanker for meg blir til: I engasjert samtale med en gruppe kloke og uenige mennesker. Vi startet i lærenemndas uttalelse, fortsatte med å diskutere

Skriftens autoritet og våre autoriteter, og endte opp med å diskutere spenningen mellom troen som bare gave og nåde, og troen som kamp, valg og forpliktelse. Det var en sterk start på arbeidsdagen.

"En samtale skal både bringe det usagte opp til overflaten, og det som flyter oppå, ned i dybden," sier forfatter Karin Sveen. Sånn var samtalen rundt denne lederens tema. Vi våget å by på oss selv, tenke høyt sammen, utfordre hverandre, gi hverandre rett, la noe være uløst.

Mange av oss prester har mye erfaring med samtaler i vår hverdag. Det kan kjennes som om vi lever mange liv ved siden av hverandre, fordi vi får del i samtalen rundt så mange menneskers liv - eksistensielle samtaler, som

bringer det usagte til overflaten og trekker det som er på overflaten ned i dybden. Men da er vi ofte i en hjelpe- eller undervisningsrolle; formelt eller uformelt. Hva

med kollega-samtalene, hvor vi snakker om ulike aspekter ved tjenesten og arbeidet vårt - hvordan ser de ut? Eller de offentlige samtaler prester/kristne ledere i mellom?

Min erfaring med kollega-samtaler spenner fra de beste opplevelser av felles engasjement, tillit, kunnskapsoverføring, søken, erfaringsdeling - til triste og opprørende erfaringer av samtaler der jeg synes frykten, posisjoneringstrangen og markeringsbehovet blir bestemmende - for alle parter.

Når det gjelder de offentlige samtaler mellom ledere i kirken, skulle jeg ønske at de speilet den nevnte evne til å bringe det usagte opp til overflaten og det som flyter oppå ned i dybden. Men oftere holder de seg på overflaten, og er fulle av kodete begreper som raskt markerer posisjonen i kirkelandskapet: "Bibeltroskap", "bekjennelseskirke", "folkekirke", "Skriftens autoritet", "nestekjærlighetsbudet er det største av alle bud", "skaperordningen står fast"... Det blir fort to posisjoner som begge definerer et "vi" og et "de"; som gir lite rom for en god "samtale mellom argumenter"; en samtale til å bli klokere av. Lærenemdas uttalelse er det mye å si om - og en del av det er sagt i andre ledere og innlegg i Luthersk Kirketidene denne våren. For meg er det viktigste at man tilsynelatende i hvert fall forsøker en samtale til å bli klokere av.

Forsøker å lytte og forstå og gå inn med et åpent sinn. Strever etter å være tydelig på det man kan være tydelige på, og gjengi på redelig vis de meninger eller syn man ikke deler. Likevel viser vel lærenemdas uttalelse først og fremst hvor ytterst vanskelig den gode samtalen rundt dette er.

Hva innebærer det å ha Bibelen som øverste autoritet i spørsmål om lære og liv? Hva betyr det egentlig når vi snakker om Skriftens autoritet? Hvilke andre autoriteter har vi for vår tro og teologi? Jeg vet noen "riktige svar" på det - som et langt stykke på vei også er riktige for meg: Skriftens autoritet begrunnes i at den er vitnesbyrdet om Guds åpenbaring og øverste norm for vår kirkes forkynnelse og undervisning. Vi tror at den er menneskers inspirerte tale om Gud og derfor også rommer Guds tiltale til oss. Den har vært helt sentral i menneskers tro, teologi og livstolkning gjennom to tusen år. Men hva betyr dette når vi tror, bedriver teologi, lever hverdagen vår?

Skriftens autoritet betyr for meg at Bibelen er hellig Skrift. At jeg som troende og teolog stadig leser og arbeider med Bibelen for å bli bedre kjent med Jesus; bli veiledet, inspirert, trøstet og utfordret. At jeg bryner meg på de tekstene jeg synes er vonde eller uforståelige. At jeg gir en ekstra tyngde til de gudserfaringer og teologiske refleksjoner som jeg møter i Bibelen. Men det betyr ikke at jeg kan lese den og finne konkrete svar på alle utfordringer og dilemma som livet stiller meg overfor. Eller at jeg opplever å kunne lese Bibelen uten å tolke den. All lesning og forståelse vil bli preget av det "jeg" som leser; de erfaringer vi bringer med inn i møte med teksten.

All Skriftbruk innebærer en Skriftforståelse; det vil si at den rommer en tolkningsprosess. På ett nivå er all teologi kontekstuell teologi, selv om dette også er et begrep på en egen teologisk forståelse og metode. Fordi all teologi bedrives av mennesker med sin personlighet, sine erfaringer, sin kontekst - som vil prege tekstvalg, fokus, tolkning. Det kan være fristende å glemme dette - enten man er en dominerende, privilegert minoritet, eller mektig majoritet.

En samtale skal både bringe det usagte opp til overflaten, og det som flyter oppå, ned i dybden

Betyr det at alt er så relativt at det bare er å snekre iveri på sin egen husgud, som bekrefter og legitimerer alt jeg og "vår tid" driver på med? At absolutt alle erfaringer og tolkninger veier like tungt? Selvfølgelig ikke. Slik all tekst tolkes når den leses, og all tradisjon er tolket tradisjon, slik er også alle erfaringer tolket, og må bearbeides av fellesskapet. Som fellesskap må vi sammenholde, reflektere over og kritisk etterprøve de ulike tolkninger av både tekst, tradisjon og erfaring. I bønn, i teologisk arbeid, i samtalen som "bringer det usagte til overflaten og tar det som er på overflaten ned i dybden". Jeg tror det finnes en objektiv sannhet bak det hele; at "Gud er alltid større" - og selv om den ikke er tilgjengelig annet enn gjennom en form for subjektiv erfaring og erkjennelse, maner vissheten om denne sannheten til ydmykhet og edruelighet. Med en kritisk bevissthet på hvor makten til enhver tid ligger, må vi ha en "samtale mellom ulike argumenter". "Den herredømmefrie diskurs" som

Habermas snakker om, er et meget krevende prosjekt.

Men den er et ideal å strekke seg etter. Jeg drømmer om et kollegafellesskap og en kirke (som jeg i mange gode øyeblikk også opplever) hvor vi både våger og ønsker å tenke høyt sammen. Hvor vi leter etter det vi kan være felles om, uten å bedrive falsk harmonisering. Hvor vi er tydelige, men også ydmyke. Hvor jeg kan oppleve mange gode samtaler om Skriftens autoritet, om våre erfaringer, om vår alles selektive omgang med bibeltekster, om spenningen mellom troen som bare gave og nåde og troen som kamp og valg og be-kjennelse. Og mye, mye mer.

SUNNIVA GYLVER
sunniva@gylver.no

Rom 1,26f

- kommentarer til Sandvei og Lærenemnda

AV INGE WESTLY

Den norske kirkes lærenemnd har avgitt sin uttalelse. Med fornyet styrke hevder noen at Skriften og deriblant teksten i Rom 1,26 taler entydig mot alle former for homofilt samliv, også mot det vi i dag forbinder med forpliktende partnerskap. Både av hensyn til skrifttroskapen og de menneskene som berøres spesielt, er det avgjørende for kirken å arbeide samvittighetsfullt for å finne ut hva teksten sier og ikke sier. I det lange løp trues respekten for Skriften like mye av at den uberettiget blir tillagt betydninger, som av det motsatte.

Jeg har i to tidligere innlegg i LK 15/05 og 20/05 redegjort for en forståelse av Rom 1,26f hvor henvisningen til det tøylesløse begjær i sammenhengen viser at Paulus sikter til hedningenes homoseksualitet som uttrykk for et promiskuøst, tøylesløst liv utenfor Kristus. I LK 1/06 følger Bjørn Helge Sandvei opp sitt innlegg fra LK 17/05 og fremmer nye motargumenter som bør få svar. Det har beklageligvis gått lang tid siden Sandveis siste bidrag, og situasjonen ikke tillater noe detaljert motinnlegg. Jeg vil imidlertid avrunde debatten fra min side med å imøtegå noen hovedpunkter samtidig som jeg kommenterer relaterte punkter i Lærenemndas redegjørelse til teksten.

Lærenemnda og begjæret

Mye tyder på at de bibelteologiske samtaler i Lærenemnda ikke har fokusert mest på tolkningen av den enkelte tekst, men på en vekting av bibelske tekster og motiver mot hverandre. Dermed er flere nyere arbeid som fremhever *begjæret* som hovedfokus i Rom 1,18ff, viet liten oppmerksomhet; jf den tidligere siterte Fredrickson, Dale B. Martin (i *Biblical Interpretation* 3:1995), Jorunn Økland og Moxnes (Begge i *Naturlig Sex*, Oslo 2002). Holdbarhetstiden for nemndas eksegetiske drøfting av teksten kan dermed bli begrenset. Men siden vi har hatt en debatt om det tøylesløse begjæret i det hele tatt spiller en rolle i tekstsammenhengen, er det interessant å se at nemnda viser til dette når de sier at Paulus i likhet med samtidige jødiske forfattere som Filon og Josefus, *vurderte de homoseksuelle handlinger som utslag av et sterkere lidenskapelig begjær enn heteroseksuelle handlinger* (s. 58). Man sier også at teksten terminologisk henspiller delvis til en stoisk filosofi som understreker det ødeleggende og skammelige ved å gi etter for begjæret. Man ser imidlertid bort fra den praktiske betydningen av dette perspektivet ved å sette *jødisk* opp mot *stoisk* og si at *nærheten til jødiske og gammeltestamentlige tekster er enda*

lettere. På denne måten velger Lærenemnda det ordningsteologiske perspektivet som overordnet for sin tolkning, samtidig som *begjæret* ikke spiller noen rolle som integrert del av helheten. Det problematiske ved en slik tolkning er at viktige motiv i teksten ikke kommer til sin rett, og at man overser hvordan de stoiske motivene hos Paulus slett ikke føyer seg inn i en spesifikt *stoisk* men et *jødisk*, *apokalyptisk* verdensbilde. Det innebærer at det ikke er det emosjonelle begjær som har interesse som sådan, men begjæret forstått som uttrykk for syndens makt som råder over mennesket i den gamle eon - dvs i livet før omvendelse og dåp. Med eksempler fra hedenskapet viser Paulus hvordan mennesket utenfor Kristus, overlatt til grunnkreftene i seg selv, drives av begjæret til synd og død.

Hva teksten sier og ikke - Paulus og samtiden

Både Sandvei og representantene Baasland og Ådna i Lærenemnda (s. 66ff), legger frem eksempler fra Paulus samtid som skal vise at kjennskapet til en fastlagt homofil legning og stabile homofile forhold fantes den gang som nå. Et nytt argument i Sandveis siste innlegg gjelder omtalen av den kvinnelige homoseksualiteten. Med henvisning til Bernadette J. Brootens arbeid *Love between women, Early Christian Responses to Female Homoeroticism* (Chicago/London 1996) hevder han at *svært lite av dette materialet* (som omhandler kvinnelig homoseksualitet) *kan sies å komme inn under karakteristikken "promiskuøs homofil seksualitet"*. *Tvert imot tegnes det et ganske entydig bilde av kvinner som lever i eller ønsker å etablere trofaste lesbiske samlivsforhold*. Nok en gang stiller jeg meg undrende til Sandveis kildebruk. Brooten viser fremfor alt at forholdet mellom aktive og passive (kjønns-) roller, er avgjørende i den romerske avvisningen av kvinnelig homoseksualitet. I tillegg forsøker hun å vise at flere kilder direkte eller indirekte avdekker kjennskap til hva hun betegner som en langvarig eller kontinuerlig homoerotisk orientering. Uansett sier hun at det dominerende bilde av kvinnelig homoseksualitet (tegnet av menn) var forbundet med et overdrevet og tøylessøst begjær: *Monstous, lawless, licentious* (tøylessøs), *unnatural, and shameful - with these terms male*

authors throughout the Roman Empire expressed their disgust for sexual love between women (s. 29). Hun peker på hvordan det unormalt sterke begjæret inngår i kildenes omtale av den problematiske kvinnelige homoseksualiteten (se s. 50, 122f, 136f, 139, 146, 168, 170). Jeg kan ikke se annet enn at Sandveis anvendelse er uforenlig med Brootens tekst.

Sandvei vil i likhet med Baasland/Ådna underbygge teorien om at kjennskapet til en fastlagt legning og stabile homofile relasjoner ligger implisitt i Paulus' utsagn i Rom 1. Om vi tar for gitt at noen antikke tekster kjenner til homofili i slike former, blir spørsmålet like fullt om disse fenomenene preger helhetsforståelsen hos Paulus. Vissheten om at Paulus er en vel orientert teolog, gir ikke dekning for påstanden om at Paulus, som om han bedrev en moderne, finmasket etisk læreutredning, har alle forekommende former av homoseksualitet for øye! Mer sannsynlig er det at han på samme måten som Filon og Josefus, tolker den homoseksuelle aktiviteten som uttrykk for det lidenskapelige, tøylessøse begjær. Han kan for den saks skyld ha hørt om ulike varianter av slike relasjoner uten at det preger den helhetsforståelsen som han deler med dominerende miljø i sin samtid. Vi skal ikke gå lenger enn til vår egen hjemlige debatt for å finne teologer som på tross av vår tids veldokumenterte mangfold mener homofili i dag generelt må forstås som *grammatisk promiskuøs* (Alfsvåg LK18/05). Problemet med en tolkning som vil tillegge Paulus en bevissthet om ikke-promiskuøs homoseksualitet, blir desto større idet den kommer i konflikt med romerbrevstekstens ordlyd:

Homoseksualiteten og det tøylessøse begjær

I mine foregående innlegg har jeg vist til hvordan begrepene *sitt hjertes begjær* (v. 24), *vanærende lidenskaper* (v. 26), og menn som *brente i begjær* (v. 27) inngår i en beskrivelse av en driftstilstand hvor syndens makt (gjennom begjæret) har tatt kontroll over mennesket. Lærenemnda lar ikke disse motivene få praktisk betydning for den helhetlige tolkning av teksten. Sandveis to innlegg avdekker en betydelig ambivalens i forhold til tekstens omtale av det promiskuøse eller

tøylesløse begjæret. I første innlegg ser han et problem allerede knyttet til valg av terminologi ved bruk av begrepet *promiskuøs*, fokuseringen på dette karakteriseres som *anakronistisk*, tempusformene av verbene i avsnittet motbeviser at teksten skulle ha til hensikt å gi en nærmest sosiologisk beskrivelse av det tøylesløse seksuallivet til visse mennesker i samtiden, osv. Når jeg problematiserer ulike punkter i dette, sier han i LK 1/06 at det fra min side er en *ren feiltolkning*... å påstå at jeg skulle avvise at teksten slik sett også forteller ganske mye om forholdene i Paulus' samtid, blant annet om en "tøylesløs" eller "promiskuøs" seksualmoral. Med dette må vi om ikke annet konstatere at begrepene *promiskuøs* eller *tøylesløs* ikke lenger er et problem. Derimot må vi forstå ham dit hen at Paulus refererer til en slik utsvevende seksualitet ved omtalen av homoseksualiteten. Spørsmålet er om disse begrepene som han sier, treffer tekstens primære anliggende. Det fører debatten inn på et mer konstruktivt spor. For Sandvei er tekstens primære anliggende å eksemplifisere følgene på det 'horisontale' plan av den grunnskade på den 'vertikale' relasjonen Gud-menneske som alle mennesker deler. Han viser i den forbindelse til at tempusformene fokuserer på det prinsipielle anliggende i resonnementet. Dette er ikke galt. Men som beskrivelse av tekstens anliggende, er dette utilstrekkelig. Som jeg har pekt på ovenfor, vil en tolkning som ikke fanger beskrivelsen av syndens og ugudelighetens makt gjennom begjæret, ikke fungere som et dekkende helhetsperspektiv på teksten.

Som man roper i skogen får man svar, heter det. Går man til teksten med en forventning om at Paulus skal si noe prinsipielt om homofili, faller uttrykket *etter naturen* i øynene og blir uvilkårlig oppfattet som et hovedbegrep i teksten. Går man til teksten med forventning om at Paulus vil si noe om menneskets situasjon før/utenfor Kristus, blir hovedfokus beskrivelsen av hvordan syndens makt gjennom begjæret har tatt kontroll over mennesket. Uttrykket *etter naturen* må ses i lys av dette, og av talen om hedningene som trosser den naturlige Guds-/lovåpenbaring (1,19f.28). Hvilket helhetsperspektiv man inntar, får avgjørende følger for forståelsen av teksten, også inn mot dagens situasjon.

Til avslutning

Tatt i betraktning den vekt Rom 1,26f har fått i den teologiske diskusjonen om homofili, er det påfallende at debatten in så liten grad knytter seg til eksegetiske problemstillinger og nyere materiale som foreligger i den sammenheng. Desto mer setter jeg pris på Sandveis vilje til å ta diskusjonen opp, og til å gi andre muligheten til å prøve argumenter i en offentlig diskurs. Verken Sandveis eller og Lærenemndas bidrag lykkes imidlertid i å se uttrykk i teksten som omtaler det tøylesløse begjær, som en integrert del av helheten. Jeg mener debatten har avdekket svakhetene i en ensidig ordningsteologisk tolkning av Rom 1,26f, styrket antagelsen om at den omtaler en tøylesløs, promiskuøs homoseksualitet, og stadfestet at det er uholdbart å legge den til grunn ved avvisning av enhver form for homofilt samliv i vår tid.

FRA BOKFRONTEN

Kirkelig teologi - i romersk katolsk tapning.

Joseph Ratzinger som kirkelig teolog.

19. april fjor ble kunngjort at konklavet av kardinaler som skulle velge Johannes Pauls etterfølger hadde samlet seg om kardinal Joseph Ratzinger som ny pave. Vatikan-kjenneren, John Allen mener at prefekten for troskongregasjonen var valgt av mange kardinalene fordi han ledet kirken på en mer kollegial måte gjennom interregnumet etter Johannes Pauls død.

Joseph Ratzinger hadde åpenbart fått vist fram andre side enn dem som var blitt tillagt ham som leder for troskongregasjonen gjennom 24 år. "Panzer-kardinalen" eller "Guds rottweiler" var tilnavn som media og kirkelige meningsmotstandere brukte om ham. Ikke rart da at mange progressive krefter innen Den katolske kirke fryktet det verste for Kirken under Benedikt XVI, mens de konservative derimot jublet, nok en gang opplevde de å få inn sin kandidat. Men i motsetning til Karol Wojtyła var ikke Ratzinger noe ubeskrevet blad. Han var den avdøde pavens nærmeste fortrolige, for mange selve bildet på romersk sentralisme og teologisk konservatisme. Derfor var det alt annet enn

merkelig at både konservative og progressive mente å vite hva som nå ville komme av utspill fra den nye paven, han hadde jo dokumentert sine standpunkt gjennom en rekke bøker, artikler og foredrag siden 1950-tallet.

Da Joseph Ratzinger ble pave Benedikt XVI var hans teologi med ett blitt interessant for flere enn hans støttespillere og meningsmotstandere. "Wir sind Papst" skrev tyske aviser etter pavevalget.

I oktober 2002 disputerte tyskeren Maximilian Heinrich Heim på avhandlingen "Joseph Ratzinger - Kirchliche Existenz und existentielle Theologie". Våren 2005 ble den utgitt i nytt opplag på Peter Lang forlag med et forord av Ratzinger. Forordet hans innledes med ordene "Striden om Vaticanum II går videre. Hva ville det virkelig si? Hvordan skal det anvendes rett på Kirkens liv? Dette er ingen strid som forblir rent teoretisk. På spill står den levende Kirkes skjebne. Pater Maximilian Heim har med sin avhandling, som her foreligger i sitt andre opplag, gitt et bidrag til denne debatten som fortjener å bli lagt merke til."

Den som gir seg i kast med pater Heims avhandling møter et bidrag innenfor katolsk ekklesiologi som er engasjerende og godt skrevet. Cistercienserpateren vil nemlig se Ratzingers teologi i lys av *Lumen gentium* (LG), det 2. Vatikankonsils konstitusjon om kirken. Resultatet blir et stykke arbeid som gir leseren god kjennskap til strømninger og tendenser innenfor Den katolske kirke i de 40 årene som har gått siden 2. Vatikankonsil ble avsluttet i desember 1965. Selv lesere uten inngående kjennskap til Den katolske kirke vil kunne gjøre det med stort utbytte. Den jevne leser vil utvilsomt tjene mest på å begynne med den biografiske delen som er et biografisk anlagt innsteg til Ratzingers teologi (s 143-217).

Lumen gentium var sammen med *Sacro Sanctum Concilium* (om liturgiens fornyelse), *Dei Verbum* (om åpenbaringen) og *Gaudium et spes* (om kirken i dagens verden) selve aktstykkene i konsilet. 40 år etter konsilets slutt er disse dokumentene fortsatt gjenstand for debatt og implementering. Det dreier seg om det evig tilbakevendende tema om forholdet mellom ånd og bokstav, om det innbyrdes forholdet mellom dokumentene, om tyngdepunktet i hvert enkelt dokument etc.

I denne debatten har Ratzinger vært en sentral aktør og en premissleverandør. Han er en av de få fortsatt gjenlevende deltakerne fra konsilet som med sikkerhet kan sies å ha innehatt en sentral posisjon i Den katolske kirke over flere tiår. Alt fra 1962 som kardinal Frings (erkebiskop av München) sin rådgiver under konsilet var han med på forarbeidet til flere av konsilets sentrale dokumenter, deriblant *Lumen gentium*.

Det er derfor ikke unaturlig at Heim velger LG som referansepunkt for en analyse av Ratzingers teologi. Spørsmålet er i hvilken grad det er sammenfall og forbindelse mellom et av konsilets sentrale ekklesiologiske aktstykker og Ratzingers teologi. Noen vil kanskje trekke den konklusjonen at dette da dreier seg om ekklesiologi i snever forstand, det gjør det ikke. Snarere illustreres det hvordan teologien, rett anvendt og forstått, kan være organisk og integrerende, at enkeltheter alltid står i relasjon til et større hele. Men forutsetningen er jo da at det finnes grunner for å

fastholde at tilværelsen lar seg begripe på denne måten.

Avhandlingens første del begynner med Kirkens selvforståelse slik den kommer til uttrykk gjennom *Lumen gentium*. Jeg kjenner ikke godt nok til historien rundt tolkningen av LG, men får for så vidt inntrykket av at Heim nok velger en tolkning som bekrefter et sammenfall. Dermed oppstår den opplagte og ønskede(?) slutningen i avhandlingens andre del, at kardinalen er en autentisk fortolker av konstitusjonen.

Så følger andre del med fokus på Joseph Ratzinger. Denne andre delen er delt opp i to hovedavsnitt. Det første er en synkron eller biografisk lesning av Ratzingers teologi (s 143-217), mens den andre er diakron eller tematisk (s 219-457). Denne tilnærmingen gjør avhandlingen spesielt godt egnet som en innføring i Ratzingers teologi. Det spennende med Ratzingers teologi er at den ikke lar seg begrense til en av teologiens "underavdelinger" - på mange måter virker den encyklopedisk i sitt omfang og emnevalg. Ratzinger nøyer seg ikke med teologiske deldisipliner, han gir seg like gir seg like gjerne i kast med liturgikk som hermeneutikk, religionsteologi som patristikk for å nevne noe.

Hva Heim bidrar til er å vise en indre sammenheng i teologien til Ratzinger og hvordan denne sammenhengen er tuftet på en katolsk ekklesiologi slik den er uttrykt i *Lumen gentium*. For mer enn noe annet er Ratzingers teologi en kirkelig eksistensiell teologi. Det perspektivet har nok ført til at noen ikke nøler med å karakterisere ham som alt annet enn ydmyk, det hele smaker av triumfalisme. Og jeg tar meg i å undres: er det slik at tydelighet vil bli oppfattet som manglende ydmykhet? Skal den som representerer en institusjon som kirken legge sine personlige preferanser til side?

Ratzingers motstandere har måttet medgi at han har evnet å stå på sitt, vært tro mot sin visjon og sitt syn også når det har gitt lite velvilje og sympati i den brede (kirkelige) offentlighet. Den tyske teologien Peter Hünermann drøfter i en nylig utkommet kommentar til dokumentene fra 2. Vatikankonsil forståelsen av ordene "subsistit" og "est" i LG hvor det heter: "Dette er Kristi ene Kirke, som vi i

vårt Credo bekjenner som én, hellig, katolsk og apostolisk, som vår Frelser etter sin oppstandelse overlot til Peter som til dens hyrde (Joh. 21,17). Han betrodde Kirken til ham og de øvrige apostler for at de skulle utbre og styre den (kfr. Mt. 28,18 ff.), og han bygget den opp for all fremtid som en «sannhetens søyle og grunnvoll» (1. Tim. 3,15). Denne Kirke, stiftet og ordnet i denne verden som et samfunn, finnes i den katolske Kirke, styrt av Peters etterfølger og de biskoper som står i kommunion med ham. Selv om flere elementer av hellighet og sannhet også finnes utenfor dens organisasjon, elementer som, fordi de er Kristi Kirkes særegne gaver, trekker i retning av den katolske enhet" (§8,2).

Konsilfedrene valgte bevisst å bytte ut ordet "est" (norsk "er") med "subsistit" (norsk "eksisterer/finnes") og betegnet dermed forholdet mellom den katolske kirke og andre kirker og kirkesamfunn på en ny måte. Hünermann mener Ratzinger neglisjerer denne forskjellen i dokumentet Dominus Iesus som kom på høsten 2000 hvor det fastholdes at kirken slik Jesus ønsket den, det er slik den er *virkeliggjort* i den katolske kirke. Heim, derimot, mener Ratzingers perspektiv er positivt, han vil forhindre det som kan kalles en ekklesiologisk relativisme (s 290-309). Denne slutningen settes da inn i en større ramme og står i relasjon til *communio*-eklesiologien slik den utlegges og tolkes av Ratzinger.

Heim er velvillig innstilt i møte med Ratzinger, ja kanskje mer enn det, sympatisk og ikke uten beundring er det vel riktig å si. Og det bidrar ganske sikkert til at han har et perspektiv som legger mer vekt på kontinuiteten og sammenhengen i Ratzingers teologi, enn hva kanskje andre ville ha gjort. For mange mener å se en stor grad av diskontinuitet mellom hva Ratzinger stod for, før og etter høsten 1968. Grunnen til det skulle være de erfaringene han gjorde som foreleser i Tübingen i forbindelse med studentopprøret. Akkurat dette spørsmålet behandler Heim utførlig (s 164-197) og ser større grad av kontinuitet enn brudd. Likevel innrømmer han at det hos Ratzinger kan sees en aksentforykning. Dette gjelder spesielt forholdet mellom den tidlige og sene Ratzinger. Til akkurat det spørsmålet sier kardinalen selv:

"jeg har ikke forandret meg, de andre har forandret seg."

La meg, bare litt på siden, bemerke at noe av dette inntrykket bidro Ratzinger til selv i et intervju som Vittorio Messori gjorde med ham våren 1984. Her fremstår kardinalen som ganske pessimistisk og nok så skuffet over de tendenser han synes å se i Den katolske kirke på midten av åttitallet. Det er en slående motsetning mellom dette intervjuet fra 1984 og det som Peter Seewald hadde med Ratzinger på Monte Cassino 16 år senere.

Avhandlingen "Joseph Ratzinger - Kirchliche Existenz und existentielle Theologie" bør leses av alle som ønsker å forstå mer av Pave Benedikt XVI's tenkning og teologi, ikke minst fordi man i Norge nok fortsatt betrakter ham med mer eller mindre velbegrunnet skepsis. Men nettopp Heims sympatiske perspektiv bidrar til at avhandlingen derfor også har blitt mer engasjerende og levende enn det den kanskje ellers ville ha blitt (det må være lov å forske like mye ut i fra sympati som mangel på sådan).

Faktisk tror jeg ikke heller ikke at Ratzinger har det minste i mot en skepsis som er reflektert og godt begrunnet - i hvert fall ikke når gjelder hans egne forsøk på bedrive en kirkelig forankret teologi. Jeg tror Heims avhandling vil være interessant for skeptikere, så vel som nysgjerrige. Ikke minst fordi den lar oss møte en teolog og kirkeleder som i liten grad lar modernitet og senmodernitet sette dagsorden. Akkurat det kan jo være utfordrende på flere vis og gi rom for både ettertanke og undring.

Maximilian Heinrich Heim:
Joseph Ratzinger - Kirchliche Existenz und existentielle Theologie

Peter Lang GmbH
Europäischer Verlag der Wissenschaften
2., korrigerte und ergänzte Auflage 2005
ISBN 3631542739

Morten Erik Stensberg
Kapellan i Tangen, Stange

SØNDAGSTEKSTEN

Sjur Isaksen, Kjell A. Skartseterhagen og Ernst-Modest Herdieckerhoff

18. søndag etter pinse

8. oktober 2006 (revidert opptrykk fra 2002)

Joh 8,31-36

Jer 6,16-20

Gal 5,1-6

Frihetslengsel I

De siste årene har gjeldslette for fattige land blitt satt på den internasjonale dagsorden. Med bakgrunn i fattige lands akselererende gjeld til den rike verden, kommer jeg til å tenke på et bilde av Donald Duck, sittende i sin rike Onkel Skrues pengebinge mens han pusser gullmynter. Svetten driver av det fortvilte ansiktet mens han i håpløshet regner ut: «Jeg må arbeide for den gnieren 20 timer om dagen, hver dag i 365 år, før jeg har betalt min gjeld til ham!» For andre er situasjonen verre. Slaven har ingen gjeld å betale, slaven tilhører rett og slett ikke seg selv. Slavens eneste håp om forandring er å bli kjøpt av en annen. Hvem skulle det være, og ville det gjøre noen forskjell?

Frihetslengsel II

Hvorfor skapte Gud tyngdekraften? Den som holder oss nede, den som binder oss til jorden, den som knytter oss uløselig fast til det element vi ble dannet av, det samme element vi engang igjen skal bli til. Jeg har bodd omtrent i bunnen av en 90-meters hoppbakke. Her søker djerve

menn (og noen kvinner) å motvirke tyngdekraften med alle lovlige midler. De satser med alt de har, de søker etter oppdrift som kan forlenge svevet. Men så langt har alle landet. Vi hører visst jorden til. Ja, mer enn det: Vi hører hverandre til. Og i all vår lengsel bort fra tyngdekraftens forpliktelser og bånd, fra slitsomme ekteskap og vrang sjefer, ligger en annen lengsel, lengselen tilbake. Lengselen etter hverandre, lengselen etter den gode intimitet, lengselen etter Gud. Da Gud satte inn sin frigjøringsaksjon, gjorde han det ikke ved å hente oss ut av gravitasjonsfeltet. Han gjorde det ved selv å gå inn i gravitasjonsfeltet. Da må friheten finnes her et sted, ikke i himmelen eller et sted midt i mellom. Midt i forpliktelsene, nede på sletta, der skinner frihetens lys. Hvis jeg ikke har det for travelt med å lengte meg bort, kan det hende jeg får øye på det.

Frihetslengsel III

De siste årene har vi gjennomlevd flere alvorlige drapsrettsaker i landet vårt. Disse har fått stor oppmerksomhet og skapt engasjement i mange retninger. Veldig mange mennesker har sine liv bundet opp i usikkerheten om hva som egentlig skjedde. På Orderud gård, ved NOKAS i Stavanger. Noen vet hva som skjedde. Tenk hvilket enormt, unyttet potensiale av frigjøring som ligger i å

si sannheten, av de som kjenner den. Kanskje ikke så rart at innsatte, Veronica Orderud inkludert, begynner å studere teologi. Sannheten skal gjøre dere fri, om den enn fører til 21 års fengsel.

Tekst og budskap

Johannes 8 starter lovende, men ender dårlig. Fortellingen om kvinnen som ble grepet i ekteskapsbrudd (5.søndag etter pinse) er plassert i begynnelsen av dette kapitelet, og manifesterer Jesus som en utgrunnelig og vis lærer som ikke er lett å sette fast. Fariseerne og de skriftlærde slipper sine steiner og går bort, de eldste først. Men de kommer igjen. De påfølgende stridssamtalene som vår tekst er en del av, leder til et voldsomt opprør mot Jesus. Det ender med at Jesus forlater templet (v.59), tvers igjennom en folkemengde av jøder som igjen har steiner i hendene, denne gangen myntet på Herren.

Teksten vår har en merkelig innledning som det ikke er så lett å bli klok på. Jesus taler til «de jøder som var kommet til tro på ham». Likevel er det en polemisk snert i Jesu ord helt fra starten, en snert som antyder at deres tro manglet det meste. Der vår sjelesorgtradisjon ville oppmuntret den gode begynnelse, skjærer Jesus rett til beinet. Så blir det en stridssamtale av det i stedet. Det dreier seg om frihet, tilhørighet og familierettheter.

Å bli i Jesu ord (eller omvendt, v.31) er en johanneisk vending som finnes flere steder (5,38; 15,7). Jesus gjør det klart at samfunnet med Gud, sannhet og frihet primært er knyttet til Han selv og ikke til loven. Det er antydningen om at jødene ikke er frie, i åndelig henseende, som tenner Jesu samtalepartnere. Selv om jødefolket visste det meste som er å vite om ufrihet, deportasjon og undertrykkelse, ville de fortsatt hevde sin ubundethet. Som Abrahams barn mener de seg frie selv om de er undertrykket, denne gangen av Rom. Da er det at Jesus introduserer dem til et annet fangenskap, trelldommen under synd (v.34). Veien ut av dette fangenskapet går ikke gjennom tilhørigheten til Abrahams ætt, men gjennom tilhørigheten til Sønnen (v.36) v.35 er trolig en innskutt parentes (Brown, Dodd)

Jesu tale om frihet (*eleutheria*) er et eksempel på den variasjon av *frelsesspråk* som finnes

i evangeliene. Det er bare her i vår tekst vi finner ordet brukt av Jesus. Hos Paulus derimot er *eleutheria* en vanlig frelsesmetafor. Ordet er alltid brukt i betydningen *frihet fra synd* (vår tekst + Rom 6,18-23), *frihet fra loven* (Rom 7,3; 8,2; Gal 2,4 m.fl.) eller *frihet fra døden* (Rom 6,21f; 8,21). Teksten vår har også andre eksempler på frelsesspråk; *bli i mitt ord, kjenne sannheten*, antyder både det mystiske og det relasjonelle i frelsen. Sammenhengen i vår stridssamtale understreker ikke minst viktigheten av det relasjonelle. Det er *tilhørigheten* det handler om. Friheten ligger ikke i klippe over bånd, men i å bli knyttet fast til Kristus. Friheten ligger ikke i en medfødt slektstilhørighet (Abrahams ætt), men i en ny paktstilhørighet med Kristus.

Preken og gudstjeneste

Vår prekenutfordring er å skape et fruktbart møte mellom p.d.e.s den utstrakte frihetslengsel som er antydning i innledningen og p.d.a.s Jesu tale om frihet som frelsesmetafor i vår tekst. Møter Jesus vår frihetslengsel? Eller er det sånn at vår frihetslengsel først og fremst handler om grådighet og smertefrihet, slik at den trenger å avsløres eller realitetsorienteres? Å forstå Jesu frigjøring utelukkende i såkalte åndelige kategorier, tar ikke vare på hele evangeliets bredde. Feministisk teologi og frigjøringsteologi har gitt verdifulle bidrag til å vise at kristen frigjøring har sosiale og økonomiske sider. Psykiatri og sjelesorg har vist oss at kristen frigjøring har klare psykiske og mellommenneskelige implikasjoner. Kristus frigjør fra synd. Hvis Kirken er Kristi frihetsagent i verden, vil den fortsette å kjempe for frigjøring fra syndige systemer og institusjoner. Noen bånd skal løses opp, de bånd som undertrykker og hindrer mennesket i være menneske.

Samtidig har den vestlige kulturs frihetstrang tippet over i egotrippens domene. Her klippes bånd over og over en lav sko. Både forpliktende bånd til hverandre og til Skaperen blir problematisert og relativisert. Det postmoderne menneske blir enestående, i verste forstand. Jesus kaller oss tilbake til en dyp tilhørighet med seg og med hverandre. Der er friheten å finne.

Skisse 1: Fri og bundet, samme sak

- a. Frihetslengsel. (se innledningen) La menigheten få vedkjenne seg sin frihetslengsel, enten den er moden eller umoden, from eller grådig.
- b. Gitarstrengen. En løs gitarstreng (kan holdes opp) er ikke knyttet til noe. Den er fri. Men den er ikke det den er ment å være før den festes i begge ender og stemmes med de andre strengene.
- c. Kristen frihet er å bli løst fra kunstige og usunne bindinger, for så å bli festet til Kristus og til vår neste.

Skisse 2: Kampen mot gravitasjonen

- a. Tyngdekraften som holder oss nede og som vi forgjeves kjemper i mot (se innledningen II). Hvor og når er friheten å finne?
- b. Kristus fjernet ikke gravitasjonen, han gikk inn under den. Det er inkarnasjonens mysterium. Så friheten er å finne her nede, på sletta.
- c. Kristus fjernet ikke synden, han gikk inn under den. Det er forsoningens mysterium. Så friheten er å finne nå, mens vi ennå er syndere.

NOS 704 (Løst fra gamle trelldoms bånd) tar vare på forbindelsen mellom frihet og tilhørighet på en både teologisk og dikterisk god måte. Mange vil velge denne som hovedsalm for dagen

NOS 378 (Da Jesus satte sjelen fri) bruker også vår teksts egen terminologi om trellestend og frihet. Salmen har et vitnesbyrd-preg som nærmer seg opphevelse av tyngdekraften og som en del kanskje vil ha problemer med å stemme i: (*Hva gjør det så om her på jord, i hytte eller slott jeg bor*, jmf. diskusjon om standard på presteboliger.)

Lykke til!

SJUR ISAKSEN

19. søndag etter pinse

15. oktober 2006

2.Mos 20,1-8 og 12-17. Fil 1, 20-26

Markus 10, 17-27

Dagen og tekstene

Vi er et godt stykke utpå høsten. Vi merker at Bots- og bededag ikke er langt unna. Vi kunne faktisk kalle denne 19.søndagen etter pinse Buds- og bønnedag. De 10 bud i Mosebokteksten innbyr også til prekengudstjeneste (egen liturgi). Mange har kirker hvor det ikke er gudstjeneste hver søndag. Hvis den ikke skal ha Bots- og bededagsgudstjeneste 29. oktober et sted så vil det være et alternativ med prekengudstjeneste 15.oktober. Litt for variasjonens skyld også. Et annet navn på dagen kunne være "Lov og evangelium" - tema-gudstjeneste? Hvorfor ikke?

Det kan i alle fall bli mye bud i oktober, både den 15. (tekstene) og den 29. (liturgien for Bots- og bededag), og vi må sørge for at evangeliet får gjøre oktoberrevolusjon. I leseteksten møter vi den frimodige apostel med utsagnet "For meg er livet Kristus og døden en vinning". En tekst om Kristus-hengivelse og frukt som varer. I evangelie-teksten møter vi den rike mannen som både ville høre og gjøre etter dagens første tekst. Sammenstillingen av tekster denne søndagen er topp! Vi møter i evangelieteksten nemlig den første teksten igjen - med jordledning til levd liv og erfaring - men med en skyggeside: Rikingen hadde ikke sett retningen budene pekte mot: Sin neste. Ikke ham selv. Med sitt fromme liv hadde han kommet langt på vei tilsynelatende også i rett lei - men han hadde bygd seg sin egen sperre: rikdommen som låste hans hjerte hindret ham i å følge Jesus. Han hadde murt opp sin egen mur og jern-teppet kunne ikke gi ham varme.

Teksten

Vi er allerede i siste halvdel av evangeliet. Jesus har opptrådt i Galilea og etter hvert også utenfor. Vi er i en bolk (8,27-10,52) hvor han under-viser om sin oppgave og om kårene for å være disippel - klangbunn for vår tekst også. Under-visningen ledsages av sterke tegn på at Guds-riket er nær. Her er det mye førstesidestoff. Verdens gang har aldri vært den samme siden.

Bolken inneholder alle tre lidelsesforutsigelser. Jesus drar seg etter hvert sørover mot Judea. Vår tekst opptrer på hans vandring gjennom Judea, mellom andre og tredje lidelsesforutsigelse. Han har talt om ekteskap og skilsmisse (10,1-12) og han møter de som kommer med de små barna. Han velsigner barna (10, 13-16) og både irettesetter og underviser disiplene igjen: Nå om hvem Guds rike tilhører.

Legg merke til at vår tekst (10,17-31) kommer rett etter "Jesus og barna" (jfr dåpsliturgien). Disse to tekstene om å komme inn i Guds rike kaster gjensidig lys over hverandre; "Den som ikke tar imot Guds rike likesom et lite barn skal ikke komme inn i det" - vers 15 og "Barn, hvor vanskelig det er å komme inn i Guds rike" - vers 24; Enten underviser han barna som han nettopp har velsignet eller så gir han sine disipler hederstittelen "barn"!

Så følger den tredje lidelsesforutsigelsen (10,32-34), Sebedeussønnenes lite beskjedne ønske (10,35-45) og helbredelsen av den blinde Bartimeus (10,46-52) - før en ny bolk innledes med inntoget i Jerusalem.

Vår tekst kan deles i to. 1) Møte med den rike mannen - og 2) disippelundervisning med dette møtet som utgangspunkt. Jesus er en magnet. En mann, fanget av kraftfeltet kommer løpende og kaster seg ned. Hans spørsmål er det mest eksistensielle av alle. Jesus viser til budene gitt av han som alene er God! - Gud. Han treffer mannen på hjemmebane for dette er en sann "budist". Jesus får ham kjær og forteller ham hva som nå må til - så går det som det går - men ikke som det måtte gå. Han ville ikke komme i kontakt med verdens smerte og dermed var han forlatt. De 12 disiplene er eksempler på alternativet. De forlot alt og fulgte Jesus. En tråd som Peter følger opp, vers 28f, og som er en del av dagens perspektiv.

Mannen ble borte fra arenaen på en bedrøvelig måte - mens de andre ble verdenshistoriens *changemakers*. Jesus underviser nå disse om rikdommens farer og Guds rike, men også om Guds ubegrensede muligheter og nåde. Det er tekstens "egentlige" og store budskap! Evangeliet i evangeliet.

Apropos mellom tekst og preken

Advarsel til predikanten: Selma Lagerlöf forteller i romanen "Jerusalem" om de som vakt av predikanten Hellgum selger alt sitt og drar fra Dalarna for å bygge Guds rike i Jerusalem. Det blir deres "Gehenna". Avreisens skildres (min oversettelse):

"Barna forsøkte å komme seg vekk, men de minste orket ikke å følge med, men falt over ende. Da ble barna stående langs veien, forgråtte og ulykkelige. "Men barn, hvor skal dere ta veien?" spurte en av mennene. Da stemte de minste barna i høy gråt, mens den eldste gutten svarte: "Vi bryr oss ikke om å dra til Jerusalem. Vi vil gå hjem." Og enda lenge etter at barna var blitt hentet tilbake til stasjonen og satt i vognene, fortsatte de å gråte og klage: "Vi bryr oss ikke om å dra til Jerusalem. Vi vil gå hjem."

Stikkord til prekenen.

1) Stikkord "Brodden"

Hva har vi å stille mellom oss og dagens tekst?

Hva har vi som kan ta brodden av teksten? Kan vi identifisere det og konfrontere det?

Hva er egentlig den berømte forskjellen på rikdommen og holdningen til rikdommen?

- Hva innebærer rikdom og hvordan kan den skille oss fra Guds rike og de rike i Gud?

Kan vi derfor utvide tekstens rikdomsbegrep til også å gjelde: evner, utdannelse, rang, stammetilhørighet, posisjon.

2) Stikkord "Forsikring - mot verdens smerte"

En preken om forsikringsvesenet. Mannen i teksten er sin egen forsikringsagent for det evige liv. Han vil sikre seg for evigheten med fromhet slik han sikret seg i tiden med rikdom.

Kontrast: Troens vågestykke!

"Og dette er en af de for hele Christendommen meest afgørende Bestemmelser, at Modsætningen til Synd ikke er Dyd, men Tro." (Søren Kierkegaard).

Hvor høy er forsikringspremien?

Rikdommens fare ligger i at vi ved den vil beskytte oss mot verdens smerte. Vår fromhet er ikke kristelig hvis den bare fungerer som forsikring for egen velferd. Nei, tvert imot. Kristus er smertens mann. Han kaller oss ut til møte med de minste søsken. Forsikringen ligger i vågestykket. Mer paradoksalt kan det ikke bli!

3) Stikkord "Relasjon"

Teksten som relasjonshelbredende.

Et menneske er aldri den hun er i kraft av seg selv. Der har du rikdommens heresi og religiøse implikasjon. En som setter sin lit til rikdom murer seg inn i en egenverden med innebygde mål i seg selv. Kristus-relasjon er en åpen relasjon. Vårt kall er å bryte opp fra et liv som står stille.

I møte med de fattige blir Assisis Frans en hel Frans - ja, nettopp Frans. I møte med eventyret blir Askeladden prins. Begge sluttet å grave i oska og Frans var endog rik!

"Hun sa selv at liv og penger ikke betydde så mye for henne - og hun var ikke redd for å ta sjanser; Under krigen hjalp hun flere jøder, ja også noen kommunister, over grensa til Sverige og dette vitner jo to av kransene her i kirka om i dag" (sitat fra en dårlig minnetale over en disippels liv).

4) Stikkord "Få sjansen / ta sjansen"

Jesus ga mannen sjansen - sjansen til å bryte ut av sitt fengsel og bli seg selv - den han var i relasjon til andre. Jesus ga mannen sjansen til å komme i kontakt med verdens smerte - og dermed også med kjærlighet i sitt indre, kjærlighetens vesen og kjærlighetens kilde. Jesus ga mannen sjansen til å bli en av de nærmeste disiplene som skulle forandre verden.

5) Stikkord "Å komme til seg selv"

Vi er de vi er i kraft av våre forhold, våre relasjoner (ektefelle, venn, nabo, borger, medlem, alt eller tenor, alt eller intet). I våre daglige kall har budene og det store bud kraft og gyldighet. Blir vårt liv definert av våre materielle goder blir vi mindre mennesker og ikke mer mennesker. Det kan bli en helvetes dyr billett til en eksistens der alle relasjoner opphører, enten det nå er total intethet eller en form for "væren". Troen gjør seg kjent i noe byggende, gripende, noe vitalt i forhold til den andre. Det synes å være teksten i et nøtteskall. Både fromhet ("*legeme til å brennes - alt jeg eier til brød for de fattige* (men!!!!)), *flytting av fjell*" - 1.Kor 13) og rikdom, prestisje og posisjon ("*misunner ikke, skryter ikke*") - er, uten kjærlighet, dype grøfter på hver side av Veien. Har jeg ikke kjærlighet er jeg intet.

6) Stikkord "Mulighetens Gud"

Alt er mulig for Gud som er rik og som kan gjøre rik i Gud. Hans trofasthet er stor. Hans miskunnhet tar ikke slutt. Gud bærer vår mest vitale relasjon: Barnets (Jesus og barna). Livet er Kristus og finnes i samfunn med ham; Han som er så uendelig rik på forhold! Han som gir oss barnerett. Smertens mann, den sårede helbreder, som alltid er den han er i forhold til andre - og til sin Far - til alle tider - i hele verden. Han er uendelig rik på rikdom og kan sette sjelene fri så "*døden selv en vinning er*" (NoS 378).

Rikholdig salmeforslag:

580 - O Gud, på nåde rik og stor

716 - Gud, du er rik

069 - som rik på miskunnhet og nåde er

--

0114 - Dine gaver er mange, din nåde er rik

Dåp: 618 - Større rikdom enn hva ord kan romme

Nattverd: 641,3-5 - edleste rikdom for åndelig arme

430 - All vår rikdom er fra deg.

God rente!

KJELL A. SKARTSETERHAGEN

Sokneprest i Nittedal

20. søndag etter pinse*Hebr.11,1-4+7-10**Gen 9,8-17, Joh 9,1-7.35b-38***1. Troskjemper**

Samme dag som jeg skal preke over Hebreer-teksten er jeg også bedt om å tale om Kong David på en annen gudstjeneste. Denne er et ledd av en hel rekke med alternative kveldsgudstjenester, og tema for rekken er store personer i GT. Det var en av ungdommene som først kom med forespørselen og fortalte at de ville høre mer om "troskjempene" i bibelen. Det er hyggelig å bli spurt. Jeg sa ja og gleder meg til dette møte.

I etterkant begynte jeg å fundere: Troskjemper? Hva er det for noe? Finnes de egentlig? Troen kan vel verken måles eller graderes. Enten tror du eller du tror ikke. Enten så har du et håp eller du har det ikke. Enten stoler du på Jesus eller du gjør ikke det. Men av og til føles troen sterk, av og til kjenner vi at den renner bort mellom fingrene som sand på en strand i Syden for vi er mennesker alle sammen. Forskjellige grader av tro derimot finnes ikke. Vi er alle avhengige av Guds nåde uansett om vi heter Abraham, Moses, Rut eller Tonje, Hege, Stian og Knut Erik. Og er ikke det grunnen for at reformatorene avskaffet all form for helgendyrkelse? Selvfølgelig er det godt å ha forbilder for sin tro, men også de såkalte troskjempene har til tider vært veldig svake i troen. Dette er ikke minst David et godt eksempel på. Andre ganger har de vært sterke. Også kirkehistorien har vist at det bak fasaden av vellykket og prektig kristendom også finnes maktbegjær, fariseisme, forfengeligheit og i verste fall grove åndelige overtramp - for vi er mennesker, alle og en hver.

2. Til dagen:

1. Mosebok forteller om regnbuens pakt som en følge av Noahs tro. Gud gir et evig løfte om å spare menneskeslekten fra å bli utryddete. NT beretter om Jesus som helbreder en blind, og om hans reaksjon: "Jeg tror, Herre" (Joh. 9,38). Prekenteeksten gir en definisjon av ordet tro og understreker dette ved hjelp av mange eksempler. Kollektbønnen følger opp

med en tilsvarende bønn om tro og sitat fra nettopp Hebreer 11,1.

Tore Kopperud kaller dagen først "troens søndag" så prøver han å finne et annet navn med argumentet om at alle søndager handler om tro. Dette er jo selvfølgelig riktig, men det blir litt kunstig likevel. For søndagen setter uten tvil temaet tro på dagsorden på en spesiell måte, og det er tro vi skal snakke om, spesielt når prekenteeksten er denne flotte definisjonen fra Hebreerne. I vår luthersk pietistiske tradisjon har vi til tider vært veldig opptatt av hva som er ekte tro og hvordan vi kan leve som "kvardagskristne". I praksis har det i blant ført til en høyst uluthersk moralisme. Derfor er det godt at troen er tematisert.

3. En sky av vitner:

Teksten vår danner begynnelsen av en større sammenheng. For å understreke det som før er skrevet om tro, og for å hjelpe menigheten et stykke videre på veien følger nå forfatterens egen definisjon hva tro er (vers 1-3), samt mange allment anerkjente eksempler fra Israels historie fra urtiden (Abel, Enok, No ah) via patriarkene og Moses til profetene (vers 439). Alt dette er en gjennomgående og stringent argumentasjonsrekke som predikanten burde lese i sin helhet. Jeg skjønner at det er umulig å ha en lesetekst på 40 vers som en del av en gudstjeneste, men jeg hadde gjerne sett at også versene 11+12 var med. Her kommer med Sara en kvinnelig identifikasjonsfigur inn, og det som er enda viktigere: Hennes historie viser at også tvil kan være del av et menneskes trosliv - likevel fremstilles også hun som eksemplarisk.

Men det som i hvert fall er viktig å ha i bakhodet: Hele argumentasjonsrekken leder mot kap. 12, 1-4 og peker til syvende og sist på Jesus som "troens opphavsmann og fullender". Det er han menigheten skal se til, det er han som hjelper i vanskelige situasjoner. Ikke såkalte "troskjemper" med sine mer eller mindre lysende eksempler hjelper oss videre, men Kristus. Det er han som gir trøst, det han som bygger oss opp, det er ved tro på ham vi kan få syndforlatelse. Det er på grunn av ham vi har en lysende fremtid i vente.

4. Teksten:

a) Descriptio fidei, v.1-3

Det første som slår meg, er at tro her ikke er en subjektiv fornemmelse, en følelse av å være omfattet av Gud, men en objektiv størrelse. Det er snakk om sikkerhet og visshet. Tro er å se det usynlige! I de vanskelige øyeblikk som forfatterens menighet opplever, er det den objektive sannheten som gir trøst - "løftene kan ikke svikte". Livserfaringen kan bryte ned en tro som utelukkende er bygget på subjektive erfaringer, nettopp fordi vi som mennesker ikke evner å se det usynlige. Men troen åpner synet for det usynlige. Johannes Calvin beskriver dette på følgende måte:

Tro er en åpenbaring av ting som ikke viser seg, et syn av forhold som er usynlige, en tydelighet av mørket, en eksistens av det ikke eksisterende, en fremvisning av det skjulte (Inst III 2,41).

På denne måten gir tro trygghet i alle livssituasjoner

I vers 3 knyttes det en gammeltestamentlig og en gresk tanke sammen, skapelsen ved Guds ord (Gen 1) og det synliges opphav i det usynlige (dette tilsvarende platoniske tanker om kosmos aisthetos og kosmos noetos). Her snakkes det ikke om fedrenes tro, men om forfatterens. Basis for all tro er skapelsen. Det hele blir et viktig argument fordi den himmelske realitetssfæren er overordnet den jordiske.

Aion (verden) = plural: Refererer til apokalyptisk tankegang om en ordnet verden bestående av flere sfærer.

b) Exemlum fidei, v.4-39

Med vers 4 begynner katalogen av vitnene: Abel (4), Enok (5+6), Noahs (7), Abraham (8ft), Sara (11), Isak (20), Jakob (21), Josef (22), Foreldrene til Moses! (23), Moses (24-29), Rahab! (31), flere av dommerne, David, Samuel og profetene samlet (32-38) Alle disse fikk godt vitnesbyrd av Gud om sin tro. Alle disse vitner er ment som oppmuntrende eksempler for forfatterens samtidige i en krevende tid. Og de skal understreke tesen i vers 2 om at anene har fått vitnesbyrd om sin tro, og at de derfor ble sett på som rettferdige. Det er vesentlig for forståelsen av teksten at der er Gud som er subjekt for vitnesbyrdet, og ikke menneskene. Det er Gud som attesterer

(emartyrethe einai dikaios, vers 4 oa.) troen til fedrene og mødrene. Det hele handler altså ikke om en form for trosprestasjon som har ført til at den enkelte har fått lønn, men om Guds nåde som er fundamentet for all frelse.

Abel: Problem: I Genesis er det verken a) snakk om et "bedre" offer, eller b) om rettferdiggjørelse heller. a) Saken er at offeret til Abel ble tatt i mot "med velvilje" av Gud. Forfatteren konkluderer dermed at der er på grunn av troen. b) Den som bærer frem et offer holder seg til En som han ikke ser, som om han ser den usynlige (se beskrivelsen av Moses sin tro i 11,27). Slik sett tilsvarende Abel sin tro nøyaktig definisjonen fra vers 1-3. Derfor blir han erklært rettferdig.

Enok: Noen få ord om vers 5-6, selv om de ikke er del av perikopen: Enok ble rykket opp til himmelen på grunn av sin tro - jft. fortellingen om Elias (2 Kongebok 2). I jødisk-apokalyptisk og tidlig kristen tid er det en omfattende legendetradisjon om Enok. Dette er neppe selvstendige fortellinger, men mye er bygd på den samme fortellertråden som vi kjenner fra Eliahistorien (handlinger, iver, himmelfart). Også han fikk vitnesbyrd om at han behaget Gud. Forfatteren sier ingenting om denne tradisjonen, men forutsetter at den er kjent for sine lesere.

Noah: Noah = menneskeslektens stamfar via sønnene Sem, Kam, og Jafet. Noah fremstår flere ganger som en forbilledlig rettferdig mann (2. Peter 2,5). Hans rettferdighet knyttes til troen. Det var den som lot ham bygge arken. Det viktigste ved Noah etter Hebr. er ikke selve gjerningen, men

a) foranledningen (han fikk et varsel) - det som ikke var synlig ennå ble for Noah som om det var synlig, (vers 3). Han tok Guds varsel på alvor

b) guds frykt - dette handler om lydighet

c) han fikk rettferdighetens arv - sola gratia.

Abraham: Han blir kalt til å byte opp mot en ukjent fremtid. Han er en letende. Aldri selv oppnådde han målet, men gikk lydig videre. Han forble en fremmed blant folk hele livet - men for øye står det usynlige Guds by. Målet gir sikkerhet, håp og styrke underveis. Forfatteren nevner Abraham for å understreke det samme som før: Tro er å se det usynlige.

Alle nevnte personer er eksempler på at hovedtesen (v. 1) er riktig. I tillegg blir det klart at det handler om livet og døden: Abel ble drept som et voldsoffer, men "fremdeles taler han" til de troende. Enok ble rykket bort og døde aldri. Noah bygde arken og overlevde. Abraham døde og ble begravd, men hans slekt lever fremdeles under Guds løfte og velsignelse.

Eksempelene viser at den troende skal leve. Abel, Enok og Noah, Abraham og alle andre viser at vi kan stole på Guds løfter.

5. Preken:

- Hva er tro? Hva er tro som holder? Utgangspunktet er mer eller mindre usikre mennesker, også i menigheten. (Descriptio fidei).
- Tro er en ukjent vei, men vi er ikke de første som går (Eksemplum fidei).

Eksempel Abraham, Abel eller Noah: 1. et kall, 2. et oppbrudd, 3. en vei, 4. et mål, synlig i troen.

- Vår livsvei: Kalt i dåpen, underveis på kronglete stier. Med Kristus ved vår side og målet for øye.

Luther: "Dette er troens herlighet: å ikke vite hvor du går, hva du gjør eller hva du kommer til å lide. Tro er å la alt gi til fange: følelser, fornuft, alt du kan og vil, og bare følge Guds røst, m.a.o.: heller la seg lede og drive enn selv å drive." (WA 57/3236,1-3).

**ERNST-MODEST
HERDIECKERHOFF**
Sokneprest i Skårer

Kunngjøring

REISESTIPEND STØRENS LEGAT

Yngre prester i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Hamar, Nidaros og den del av Møre som tidligere tilhørte Nidaros bispedømme, kan søke om stipend fra Størens legat til opphold i utlandet til teologisk studium, herunder innbefattet studium av kirkelige forhold og religiøse bevegelser.

Søknad med opplysninger om planlagt studium, kostnader og finansieringsplan sendes
Størens legat v/Nidaros biskop
Erkebispegården
7013 Trondheim
innen 2. oktober 2006.

Sjelesorgseminar

Viken

1.-2. november

2006

Påmeldingsfrist: 1. oktober 2006

Sjekk vår hjemmeside

www.vikensenter.no

Seminarpris: Kr. 2000,- inkl. lunsj/kaffe.

Dagpakke: Kr. 1000,- inkl. lunsj/kaffe.

Sjelesorgseminaret arrangeres i forbindelse med Viken-festuka:

29. oktober – 5. november,

som markerer åpningen for Viken.

Av programmet for festuka kan nevnes:

- Festgudstjenester 29. okt. og 5. nov.
- Psykiatrikurs 30.-31. oktober
- Kunstutstilling
- Konserter
- Andre kulturelle innslag

Viken – senter for psykiatri og sjelesorg
PB 140, 9365 Bardu

Telefon: 7718 9900

Fax: 7718 9919

Mail: sjelesorg@vikensenter.no

Hjemmeside: www.vikensenter.no

Overnatting:

BARDU

Gjestefløya v/ Viken Tlf 77 18 99 00

Steirud gård Tlf 77 18 12 26

Soltun soldatheim Tlf 77 18 12 04

Bardu hotell Tlf 77 18 59 40

MÅLSELV

Rundhaug gjestegård Tlf 77 83 05 70

Bardufoss hotell Tlf 77 83 05 00

Onsdag 1.11.06 kl 18.00

Felles middag for seminardeltakerne. Ikke inkl. i seminarprisen.

Spar av himmel, smak av jord,
Albmi vuhtta, eanen maasta,
Hajastar talvhaesta, maku maasta

Dag 1: Spor av himmel...

Onsdag 1. november - program kl. 10.00-17.30

Kl 10:00

"Vikenmodellen og sjelesorgens plass og betydning"

Direktør Jon Henrik Wien, Viken.

Wien er hovedpersonen bak oppbyggingen av Viken. Tidligere var han sokneprest i Bardu og feltprest gjennom mange år. Han har gjennom sitt studium av livsanskuelsens plass og funksjon i forhold til psykologi og psykiatri skaffet seg en dyp innsikt i sjelesorgens plass og betydning.

Kl 11:30

"Pastoral care and mental health"

Professor Jim Jones, USA

Jim Jones er professor i religionspsykologi i USA. Han har skrevet mange bøker og artikler som omfatter forholdet mellom psykiatri/medisin og religion, kultur og helse. Han er en anerkjent foreleser langt utover USA.

-- Kl 12:30 Lunsj --

Kl 13:30

"Læstadiansk sjelesorgpraksis"

Hvordan møte mennesker med oppvekst i den læstadianske bevegelse i sjelesorg og terapi?

Et innenfra-perspektiv

Overlege Roald Bolle, Tromsø

Roald Bolle er til daglig overlege på barneavdelingen ved Universitetssykehuset i Tromsø. Han har inngående kjennskap til læstadiansk sjelesorgpraksis.

Ca kl 15:00 Kaffe

Kl 15:00

"Veien, du må gå den"

Sjelesørgeren som åndelig veileder i vår tid

Fengselsprest Kari Nedgard, Tromsø

Kari Nedgard har arbeidet mye med temaet åndelig veiledning i vår tid. Hun er en meget dyktig og engasjerende foreleser og har dyp innsikt i temaet.

Kl 16:00

"Religiositet til glede og besvær"

Instituttleder Arne Tord Sveinall

Institutt for Sjelesorg, Modum Bad

Arne Tord Sveinall er leder for Institutt for sjelesorg, Modum Bad. Han har skrevet en rekke bøker om fenomenet nyreligiositet og religiositet på avveier

Dag 2: ...smak av jord

Torsdag 2. november - program kl 09.00-16.30

Kl 09:00

"Aldri redd for mørkets makt?"

Velsignelse av hus

Biskop Per Oskar Kjølås, Nord-Hålogaland

Per Oskar Kjølås har vært prest i Nord-Norge hele livet og det meste av tiden i Finnmark. Han snakker samisk og har bred erfaring fra samisk kultur og tradisjon.

KL 10:30

"Øveblikk som forvandler"

Visjoner av Jesus i Nord-Norge

Religiøse visjoner eller psykotiske innslag?

Sykehusprest Odd Bjarne Bruun, Harstad

Odd Bjarne Bruun har vært sykehusprest i mange år. De siste 2 år har han vært prosjektleder for sjelesorgdelen ved Viken senter. Han har videregående pastoralklinisk utdannelse, psykoseutdannelse og magistergrad i religionspsykologi fra universitetet i Uppsala.

-- Kl 12:00 Lunsj --

Kl 13:00

"Sjelesørgerisk bearbeiding av overgrep"

Prest Elisabeth Torp

Psykolog Trine Anstorp

Kirkens ressurscenter, Oslo

Prest Elisabeth Torp har lang erfaring og kompetanse i sjelesorg for overgrepsofsatte. Psykolog Trine Anstorp er spesialist i psykologi og arbeider med terapi og behandling med mennesker som har vært utsatt for overgrep. Hun har og skrevet om dette tema i bøker og artikler.

Kl 14:30

Kaffe/samtale

Kl 15:00

Gruppearbeid etter siste foredrag

Kl 16:00

Oppsummering

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

SØKERE

Borg bispedømme

Oversikt over søkere til ledig stilling som sokneprest i Follo prosti i Borg bispedømme med tjenestested Kolbotn, Greverud og Oppegård sokn:

1. Georg Børresen, F. 1948, 1450 Nesoddtangen
2. Bjørn Lian, F. 1954, 9130 Hansnes
3. Sven Holmsen, F. 1954, 1112 Oslo

LEDIGE STILLINGER

Agder og Telemark bispedømme

Det er ledig stilling som sokneprest i Aust-Telemark prosti med Notodden sokn som tjeneste-sted.

Notodden ligger ved Heddalsvannet med kort vei til naturskjønne fjellområder, 6 mil fra Skien og 11 mil fra Oslo. I Notodden kommune og fellesrådsområde er det tre sokn i tillegg til Notodden. Om lag 60% av befolkningen i kommunen bor i Notodden sokn. Det er korte avstander i soknet. Den norske kirke har

6368 medlemmer i soknet. Soknet har ett prekensted, Notodden kirke med 450 sitteplasser.

Notodden kommune har vært gjennom en omfattende omstillingsperiode etter at de to hjørnesteinsbedriftene i byen ble avviklet på 80- og 90-tallet. Omstillingen har vært vellykket, men deler av omstillingsprosessen pågår fremdeles. Notodden framstår nå som:

- et kommunikasjons-senter i regionen med bl.a. ekspressbussforbindelse til og fra Oslo hver time hele døgnet og daglig flyforbindelse til Bergen
- et handelssenter med omfattende og varierte tilbud for kommunen og omlandet
- et kunnskapssenter med hovedtyngde i et godt utbygget sykehus og en veletablert avdeling av Høgskolen i Telemark med ca. 1000 studenter.

Den nyoppussede kirken fra 1938 er sentralt plassert i et vakkert parkområde i byen.

Menigheten disponerer et meget vel-fungerende menighetshus bygget i 1990 rett ved siden av kirken. Huset har rom for en rekke forskjellige aktiviteter i menigheten. Menighetshuset er organisert som en stiftelse og drives på dugnad. Huset omfatter også undervisningsrom samt funksjonelle og meget godt utstyrte kontorer for prestene og øvrig stab.

Staben består av sokneprest og kapellan, kantor i full stilling, kontorleder i 50% stilling og kirketjener i 80% stilling. I tillegg er det en 50% stilling som undervisningsmedarbeider og en 25% stilling som barne- og ungdomskantor finansiert med midler fra giver-tjenesten. Sok-nepreststillingen var tidligere også prost. Ved tilsetting av ny sokneprest vil arbeidsfordeling-en mellom prestene gjennomgått på nytt.

Samarbeidet mellom skole og kirke er inne i en utfordrende fase. Det er fire barneskoler, en ungdomsskole og en videregående skole i soknet. Lokalsykehuset, sykehjemmet og de kommunale omsorgsboligene betjenes av menighetens prester. Det er to frikirker i prestegjeldet, Notodden pinsemenighet (Betania) og Det Norske Misjonsforbund (Misjonskirken). Relasjonene mellom menighetene er gode. Normisjonen og NLM har egne bedehus. Det er også grupper knyttet til andre misjons organisasjoner. Forholdet mellom kirken og lekmannsorganisasjonene er godt.

Menigheten driver barnarbeid etter "Promiseland"-modellen i tilknytning til G2 gudstjenestene. Det er dessuten barnegospelkor "Joyful Noize" og en nystartet babysang-gruppe. "Laget" (NKSS) på Notodden fungerer som menighetens ungdomsklubb under ledelse av undervisningsmedarbeideren. Laget har samlinger hver uke, weekend-samlinger og vinterleir i Hemsedal. Kantor leder et kantori med om lag 30 medlemmer, samt band og lovsangsteam knyttet til G2-gudstjenestene. Menigheten har en bønnetjeneste, fem samtalegrupper pluss en meditasjonsgruppe. Et diakonalt team med besøkstjeneste i fokus er under utvikling. Under den årlige blues-festivalen i Notodden arrangerer menigheten "Blå messe" og driver dessuten kirkekafeen "Den blå fisk" i menighetshuset. I løpet av året arrangerer menigheten også åpne menighets-kvelder. "Telemark Kyrkjeakademi" er dessuten en viktig aktør. Menigheten har i løpet av våren 2006 fått i gang et nytt og spennende menighetsblad som distribueres til alle som er bosatt i soknet.

I visjonsformuleringen for Notodden menighet heter det: "Gjennom **misjon** ønsker vi å vinne menneske for Jesus og

tilby ett **felleskap**, der vi gjennom **tilbedelse** og **læring** får kraft til tjeneste for Gud og medmenneske." Denne visjonen viser at menigheten ønsker å være et verksted der menneske får mulighet til å finne sin tjeneste for Gud og mennesker. Menighetsrådet har nylig valgt å fokusere på de kirkelige handlingene i perioden 2006-2009. Rådet ønsker å bygge opp et kontinuerlig tilbud for barn fra 0 til 18 år og deres familier. Dette inne-bærer bl.a. et nærmere samarbeid mellom tilsatte og frivillige.

Menigheten ønsker en sokneprest som

- kan ta ansvar for og utøve daglig ledelse innenfor sitt ansvarsområde
- har evne til åndelig og strategisk ledelse i prosessen med å bygge og utvikle menighetsarbeidet i Notodden
- kan dokumentere gode samarbeidsevner og evne til nyskaping og utvikling
- kan være en pådriver for å utløse gaver og talenter, og veilede tilsatte og frivillige i menigheten

Stillingen er tillagt boplikt. Boligen er nyan-skaftet. Boareal er på 190 m2. Boligen ligger solrikt og usjenert til i rolig og barnevennlig område. Første etasje består av vindfang, hall, stue, kjøkken, tre soverom, wc og bad. Under-etajsen består av vindfang (egen inngang), entre, stue m/ kjøkkenkrok,soverom,bad og bod. I tillegg er det i underetasjen vaskerom, bad, bads-tue, trapperom og to boder.

Den som blir tilsatt må finne seg i:

Endringer i tjenesteordning for menighets-prester og regler om lønnsforhold og alders-grense for geistlige tjenestemenn.

Eventuell deling eller regulering av preste-gjeldet og bestemmelser i forhold til tjeneste og tjenesteområde.

Eventuelle vedtak om leie, bruk og flytting av bosted.

Målformen er bokmål, men søkere må bekrefte at de behersker begge målformer.

Stillingen er lønnet som sokneprest i kode 0930 lønnstrinn 51 - 63. Pensjonsinnskudd. Til lønna kommer regulativmessige godtgjøringer og skyssgodtgjøring etter statens regulativ.

Kvinner oppfordres til å søke.

Søknad med kopi av vitnemål, attester, CV, referanser og utfylt skjema for standard-

opplysninger ved søknad på prestestilling i Agder og Telemark bispedømme, må være kommet til Agder og Telemark bispedømmeråd, Postboks 208, 4662 Kristiansand 2006 innen 15. september 2006. Skjema ligger på www.kirken.no/agder under fagområde-personal, eller en kan få det ved å henvende seg til bispedømmekontoret, tlf. 38105120. Her kan en også få nærmere opplysninger om stillingen. Prosten i Aust-Telemark kan også gi opplysninger om stillingen. Tlf. 35061046.

Bjergvin bispedøme

Bjergvin bispedøme sin visjon er å gjere Kristus kjent, trudd, elska og etterfølgd.

Det er ledig stilling som Sokneprest i Tyssedal sokn med tenestestad i Odda kommune og tenestedistrikt Hardanger og Voss øst.

Odda kommune ligg i Sør fjorden, ein arm av Hardangerfjorden. Kommunen har om lag 7250 innbyggjarar. Det er fire sokn, Tyssedal med ca 700 innbyggjarar, Røldal med 500, Skare med 500 og Odda med ca 5500. Kommunen er ein industrikommune i omstilling. Norzink og Tinfos Titan i Tyssedal er i full produksjon. Kommunen har også landbruk og småindustri, turisme og vidaregåande skule. Odda er eit sentrum for Indre Hardanger og Kvinnherad, etter Folgefonn-tunnelen vart opna.

Det er fire kyrkjer i kommunen, Tyssedal kyrkje ei moderne arbeidskyrkje frå 1965, Odda kyrkje ei stor trekyrkje frå 1870, Skare kyrkje ei tømmerkyrkje frå 1926 og Røldal kyrkje som er ei fin stavkyrkje frå 1200-talet.

Det er tre prestar i Odda. Soknepresten i Tyssedal sokn bur i Odda, hovudtyngda av tenesta vert også i Odda sokn. Soknepresten i Tyssedal har sete i Tyssedal sokneråd, soknepresten i Odda har sete i Odda sokneråd og Odda kyrkjelege fellesråd. Soknepresten

for Røldal og Skare bur i Røldal og har sete i Røldal sokneråd og Skare sokneråd. Soknepresten i Røldal og Skare har eit særleg ansvar for pilegrimsarbeidet knytta til Røldal kyrkje.

I Odda prestegjeld var det i 2005 64 dåp, 16 vigslar, 54 konfirmantar og 100 gravferder.

Tyssedal sokn har gode lokale til møteverksemd og tilskipingar i underetasjen i kyrkja.

Odda sokn har sitt sentrum i soknehuset som ligg atmed Odda kyrkje. Her er det møtelokale og også kontor for dei tilsette. Dei tre prestane har kontor her, men soknepresten i Røldal/Skare har hovudkontor i Røldal. Kyrkjeverja, diakon og kontorfullmektig har kontor på soknehuset. Soknepresten i Tyssedal skal også ha fast kontortid i Tyssedal, kontor i kyrkja der. Det er to organistar i Odda, tre kyrkjetenarar som også har ansvar for kyrkjegard og krematorium.

Soknepresten i Tyssedal har ansvar for konfirmantane i Tyssedal og delar konfirmantarbeidet i Odda sokn med soknepresten i Odda. Prestane har tenesteveketurnus kvar tredje veke. Dei delar institusjonstenesta, soknepresten i Odda er sjukehusprest ved Odda sjukehus.

Kyrkjelydsarbeidet i Odda omfattar Foreldre/barn-arbeid, ungdomsklubben Club Gratia på Odda soknehus, Forum-samlingar på soknehuset. Det er godt samarbeid med skulane.

Odda Indremisjon driver aktiv ut frå Odda bedehus, elles har Frelsesarmeen og Pinsemenigheten verksemd. Mellom leiarane i dei ulike arbeidslag er det eit godt fellesskap i eit økumenisk forum. Den katolske kyrkja har messe i Odda kyrkje to gonger kvar månad.

Vi søker etter ein prest som ser det som ei positiv utfordring å gjera kyrkja til ein møteplass i lokalsamfunnet og arbeida med trusopplæringa. Odda har mange utfordringar for ein prest som ynskjer å vitalisera folkekyrkja. Med evne til å skapa kontakt vil ein finna mange medarbeidarar som ser kyrkja som ein viktig medspelar i oppvekstmiljøet.

Soknepresten vert tilsett med tenestad i Tyssedal, Odda, Røldal og Skare og sit i soknerådet i Tyssedal. Det er gudsteneste i Tyssedal kyrkje annankvar sundag, i Odda kvar sundag og i Røldal annankvar sundag, i Skare tredje kvar sundag. Nyordninga av prestenesta i prostiet er planlagt slik at prostiet vert delt inn i tre tenestedistrikt. Odda og Ullensvang kommunar vil utgjera eit tenestedistrikt, med 8 sokn og 5 prestar. Samla folketal 11500. Ny arbeidsfordelingsplan for tenesta i Odda vert utarbeidd.

Språksituasjonen er slik at Tyssedal har bokmål som kyrkjespråk, elles er det nynorsk i kyrkjene. I Odda er det valfritt i skulane, i Tyssedal er det bokmål i skulen.

Prosten leiar prestenesta i prostiet og ivaretek arbeidsgjevar sin styringsrett overfor prestane. Det vert lagt halvårlege arbeidsplanar. Prosten kallar inn til møte i tenestedistriktet annakvar månad. Det er prostikonvent kvar månad for fagleg utvikling, åndeleg fellesskap og teambygging.

Sokneprestbustaden er i Erraflotvegen 28. Kommunen eig bustaden som vart bygt i

1973. Det er kort veg til Odda sentrum. Bustaden har bra 143 m2 og er rommeleg og i god stand. Nede er det vindfang og hall, garderobe og trapp, toalett og tre bodar, tre soverom og kontor. I første høgda er det stover, kjøken, vaskerom, garderobe, bad og eit soverom.

Det er ynskjeleg med fleire kvinner i presteskapat i Bjørgvin bispedøme.

Bispedømet har javnleg tilbod om arbeidsvegleiing.

Stillinga vert løna i stillingskode 0930 sokneprest, i lønsspenn 51-68. Pensjonsinnskot i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert løna etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringsar.

Føresurnad om stillinga kan rettast til prost Knut A. Knudsen, Voss, tlf 56519668/56511395, sokneprest Pål Dale, Odda, tlf 53650903 eller personalleiar Liv Ågotnes ved bispedømekontoret, tlf 55306484.

Søknader med CV, referansar og kopi av relevante vitnemål og attestar skal sendast til Bjørgvin bispedømekontor, p.b 1960 Nordnes, 5817 Bergen innan 17. september 2006.

Nyhet fra Luther Forlag

Tone Stangeland Kaufman og Birgitte Bjørnstad Sæbø (red)

DE STORE ORDENE EN ANTOLOGI

De store ordene er en antologi med 25 forfattere.

Vi har valgt ut 25 av de store ordene i kristen tro og bedt bidragsytere fra ulike kristne sammenhenger om å gi disse ordene et nytt språk for vår tid. Resultatet er blitt en vakker bok fylt av varme, med mange nye perspektiver og et rikt språk.

Kr 248,-

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktikumsrektor Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, prost Jan Otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO
Red. sekr.: Eyolf Berg
Tlf. 91 17 65 37
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Bjørg Gjelsvik,
Bok & Media AS, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 6 annonsemoduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

